

LEHMIEN SIELUNELÄMÄ

Olemme aina suhtautuneet ylpästi lehmälaumaamme. Me lypsämme niitä, puhuttelemme niitä nimeltä, silitämme niitä ja pidämme eläinten yksilöllisyydestä. Mutta minä olin ehtinyt jo kolmetoistavuotiaaksi ennen kuin tajusin, että ne todella pitävät toisistaan.

Pidimme vuonna 1968 maitotilaa, jolla oli puhdasrotuisia Ayrshire-lehmiä. Vuokrasimme sinä kesänä kolme niittyä jyrkältä, koskemattomalta mäeltä reilun kuuden kilometrin päästä ja tilasimme kuorma-auton kuljettamaan lypsämättömät lehmät ja hiehot sinne kesäksi laiduntamaan. Ne viettivät siellä kolme kuukautta syöden mehevää ruohoa, juoden jääkylmää lähdevettä ja ylipäänsä elämästään nauttien. Myös kotiin jääneet lypsäjät vaikuttivat tavanomaisen iloisilta. Kun lyhyt vuokra-aika alkoi lähestyä loppuaan, vuokrasimme saman kuorma-auton ja toimme lomailijat sovittuna päivänä kotiin.

Me kaikki neljä taisimme panna merkille, että kun lauman puolikkaat oli saatettu taas yhteen, äiti ja tytär Sunbeam ja Moonbeam seisoivat pihalla vieretysten ja keskustelivat edellisestä kolmesta kuukaudesta; ne eivät suoranaisesti

ilmaisseet tunteita, mutta ne olivat selvästi todella iloisia kohdatessaan jälleen.

Ne eivät jääneet eron hetkellä kaipailemaan toisiaan. Sunbeam oli lypsävä lehmä, eikä se siis ollut kasvattanut tyttärtään itse, emmekä me edes tienneet, että ne tunsivat toisensa, mutta tuolloin niiden molempien ilmaisema kiintymys auttoi meitä näkemään kokonaan uuden maailman, karjan keskinäiset ystävyyssuhteet.

Kekseliäisyydestä

Kun Wizzie, niin ikään Ayrshire-lehmä, sai toisen vasikkansa (tanakan ja nätin lyhytjalkaisen kimon hiehon), se kertoi tyttärelleen tämän olevan kaikkein paras, ja vasikka uskoi. Kun talvi saapui ja mudasta tuli päivittäinen vaiva, Meg teki selväksi, ettei se halunnut liata mahonginruskeita jalkojaan. Se onnistui kuin ihmeen kaupalla nousemaan kapeat jyrkät kalkkikiviportaat vilja-aittaan, ja eräänä pakkasaamuna me näimme miten se tuli ylimmälle askelmalle ja haukotteli sen näköisenä kuin olisi arvioinut, kannattaisiko sen edes nousta – toisin sanoen laskeutua portaat. Se oli viettänyt yön aitan mukavalla puulattialla kaukana mudasta, viimasta ja kiusaajista. Olimme jättäneet oven auki, koska olimme varmoja, ettei karja voisi mitenkään nousta portaita. Se opetti tempun myöhemmin kahdelle ystävälleen, ja me otimme tavaksi jättää niille ylös heinää ja vettä.

Alice ja Jim

Lopetimme kaupallisen lypsämisen vuonna 1974 ja annoimme siitä eteenpäin lehmien kasvattaa omat vasikkansa, mutta jatkoimme yhä parin lehmän lypsämistä saadaksemme maitoa omaan käyttöön.

Alicesta tuli yksi talon maitolehmistä vuonna 1990, ja kun saatoimme ja lypsimme sitä päivittäin, opimme myös miten älykäs, lempeä ja huumorintajuinen se oli.

Alice oli iso ja musta, sillä oli älykäs leveä otsa ja suuret tummat silmät, ja se myös oppi lypsyrutiinin nopeasti. Lypsimme sen ainoastaan kerran päivässä, sillä pyrimme vain omavaraisuuteen emmekä määrän kasvattamiseen, joten joku meistä lähti aina varhain illalla hakemaan lypsylehmät paikalle. Ne olivat melkein aina L-kirjaimen muotoisella niityllä, josta ne erityisesti pitivät. Siltä avautuu yksi tilan parhaista näkymistä, se on muita niittyjä tasaisempi ja se tuntuu jatkuvan loputtomiin, mutta me emme tiedä, onko näkymällä mitään tekemistä sen kanssa, että lehmät suosivat sitä. Tilalta täytyy ensin kävellä halki saksanpähkinäpuuniityn, jolla kasvaa viisi 120 vuotta vanhaa puuta, ja kun pääsee ylös, L-kirjaimen muotoinen niitty avautuu suoraan edessä. Talon molemmat lypsylehmät olivat usein mahdollisimman kaukana. Ne kuitenkin tiesivät, miksi olimme tulleet, ja ne kävelivät takaisin tilalle täysin tyytyväisinä.

Alice tosin toi tähänkin välillä vaihtelua, sillä kun se käveli vierelläni, se saattoi äkisti vaihtaa kävelyvauhtia, ottaa kaulaa ja lopulta kadota näkyvistä. Minä jatkoin matkaa

toisen lypsylehmän kanssa ja löysin Alicen yleensä muuttaman sadan metrin päästä jostain piilosta. Se yritti parhaansa mukaan kätkeytyä saksanpähkinäpuun taakse, mutta se oli tietysti liian suuri sellaiseen, ja kun se tajusi tullessa nähdyksi, se laukkasi piiloon seuraavan taakse, ja leikki jatkui tähän tapaan, kunnes pääsimme lehmien aitaukselle.

Vietettyään vuoden verran talon lypsylehmänä Alice sai kolme kuukautta lepoa niityillä ystäviensä seurassa. Kun synnytyksen aika jälleen lähestyi, me saatoimme sen alas latoon, jotta voisimme tarvittaessa olla lähellä. Alice tajusi meidän tulleen hakemaan sen takaisin kotiin, ja se tuntui tottelevan meitä mielellään. Käveltyään viitisenkymmentä metriä se pani kuitenkin äkisti täyden vaihteen päälle ja ryntäsi niityn toiselle laidalle. Se juoksi ystävänsä Torian luokse, kertoi minne oli menossa ja miksi ja palasi sitten meidän luoksemme. Loppumatka sujui ongelmitta, ja Abou syntyi seuraavana aamuna ilman apuamme. Toria synnytti viikkoa myöhemmin Glorian, ja kaikki neljä pääsivät pian palaamaan laumaan.

Seuraavana vuonna Alice synnytti Jimin. Se oli kiiltävänmusta, valkohäntäinen ja erittäin älykäs. Kun Jim oli vuoden ikäinen, sille syntyi sisaruksiksi kaksoset Alice ja Arthur. Jim oli tässä vaiheessa vieroittanut itsensä ruumiillisesti ja tunteellisesti äidistään ja lähtenyt ystäviensä kanssa tilan toiselle puolelle. Se kuitenkin piti vielä äitiään silmällä, ja kun Alice toi kaksoset ensimmäistä kertaa aurinkoon ja jätti ne joksikin aikaa laiduntamaan, Jim hyppäsi aidan yli ja tuli puolijuoksua kaksosten luokse esittäytymään. Ne olivat

niin pieniä, etteivät ne jaksaneet kiinnostaa kovin pitkään, joten Jim kääntyi ja palasi takaisin. Tuskin kahdentoista tunnin ikäinen Arthur päätti lähteä perään. Askel oli hitusen hutera, mutta määrätietoisuus kasvoi koko ajan, ja me katselimme miten se horjahteli ja sitten kiiruhti isoveljensä perään. Jim saapui aidalle, hyppäsi sen yli ja jatkoi matkaa. Arthur tuijotti epäuskoisen pettyneenä, tutki aitaa joka suunnalta ja palasi sitten hitaasti siskonsa tykö.

Muutamaa kuukautta myöhemmin keskellä talven synkkyyttä Jim keksi keinon tehdä päivistään hieman kiinnostavampia. Fat Hat II asui Jimin kanssa samassa ladossa, ja se sai tapojemme mukaisesti mennä ulos milloin halusi, joten se lähti usein säilörehulle ja söi siellä omaan tahtiinsa noin tunnin. Jim ei ymmärtänyt, miksei myös sille tarjottu samaa etuoikeutta. Tarkkailtuaan tilannetta muutaman päivän se keksi ratkaisun, joka huvitti ja hämmästytti meitä kaikkia.

Seisoin keittiössä ystävän kanssa, join luultavasti teetä ja katsoin varmasti ulos ikkunasta, kun näimme Jimin kävelevän pihalta niitylle. Portti oli jätetty auki, mutta oli niin kylmää, ettei yksikään muu ollut lähtenyt ulos. Se käveli määrätietoisena pois ystäviensä ja ruoan luota kohti kirsikkapuuniittyä. Ymmärsin äkisti, mitä se aikoi tehdä, ja selostin tapahtumia ystävälleni, kun Jim jatkoi vajaan sadan metrin verran eteenpäin, kääntyi 180 astetta, asteli varovaisesti karjaportin yli, jatkoi talon edessä menevää tietä pitkin ja liittyi sitten Fat Hat II:n seuraan säilörehulle. Turha kai sanoakaan, että tapahtuman jälkeen myös se sai käyttää helpompaa reittiä.